

Необхідно відзначити, що сучасний комп'ютерний живопис ще далекий від найкращих робіт геніїв минулого по якості та масштабності, але перспективи розвитку у неї є. Цьому сприяє вдосконалення сучасного комп'ютера. Цифровими художниками стають в основному енергійні та допитливі люди, які вміють навчатися та знаходити інформацію самостійно; дизайнери і поліграфісти (які мають досвід роботи з графікою на ПК). При цьому має бути присутній патріотичний компонент [1].

Сучасний цифровий художник немислимий без Інтернету (спілкування з колегами, роботодавцями, пошук нових програм або способів малюнку і т.д.). В наш час з'явилась необхідність в спеціальній підготовці майбутніх викладачів живопису для роботи з цифровими пристроями, освоєння ними методик роботи на комп'ютері з графічними планшетами та різними програмами. Та це тема наступного дослідження.

Список використаних джерел:

1. Братусь І., Коба А. Новий погляд на наше педагогічне минуле. – Українське слово. – 1997. 6 лютого.
2. Братусь І.В., Михалевич В.В. Історичні аспекти використання інтернет-технологій в арт-терапії (Padlet) / І.В. Братусь, В.В. Михалевич // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В.М. Вашкевич. – К. : «Видавництво «Гілея», 2018. – Вип. 134 (№ 7). – С. 170-171.
3. Михалевич В.В., Братусь І.В. Історичні передумови та перспективи розвитку геймдизайну в Україні / В.В. Михалевич, І.В. Братусь // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В.М. Вашкевич. – К. : «Видавництво «Гілея», 2018. – Вип. 129 (№ 2). – С. 84-85.
4. Комп'ютерний живопис. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D0%BF%27%D1%8E%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5_%D0%BC%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%BE.
5. Цифровий живопис – комп'ютерна мишка замість пензля? – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://art-area.com.ua/2014/05/tsifroviy-zhivopis-komp-yuterna-mishka-zamist-penzlya>.
6. Цифровий живопис. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://megasite.in.ua/45148-cifrova-zhivopis.html>.
7. Планшет Wacom – як космос під рукою. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://day.kyiv.ua/uk/article/kultura/planshet-wacom-yak-kosmos-pid-rukoju>.
8. Єрохін С.В. Естетика цифрового образотворчого мистецтва. СПб.: Алетейя, 2010. 432 с.
9. Пол Христина. Цифрове мистецтво. М.: Ад Маргинем, 2017. 272 с.

Мащенко І.О.

викладач, аспірант,

Харківська державна академія культури

ПРОБЛЕМИ ВІЗУАЛЬНО-СЦЕНІЧНОЇ ПРАКТИКИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЛІТЕРАТУРНОГО ТВОРУ

Театральне/сценічне мистецтво ХХІ ст. орієнтується не тільки на глядача, а й на сам твір мистецького спрямування. Так, характер сприйняття реального

навколишнього світу людини є повноцінним сприйняттям людиною того, що відбувається на сценічній площині. Тому набуває актуальності питання використання актуальних літературних творів та їх перетворення на драматургічний матеріал для сценічного показу. Такий процес можна назвати первинним фундаментом щодо основ драматургії.

Інценівка/інценізація – це перетворення/трансформація поетичного або прозового твору для постановки на сценічній площині, радіовистави чи телевистави, яке засобами драматургії має на меті ідейно-художнє тлумачення першоджерела. Так, особливо важливим під час створення інценівки є проведення розбору літературного твору та складання плану самого інценування.

Розбір літературного твору включає в себе аналіз авторського світогляду, тематичну творчу направленість, семіотичну структурованість, композиційну (епізодну) структуру, зазначення дійових осіб та основних місць дії, а сам план інценування доповнюється пунктами, які відповідають за перетворення літературного матеріалу в дієвий для творчої реалізації/художнього втілення на сценічній площині. Такими структурними одиницями є конфлікт, жанр, сценарний хід, засоби театралізації, єдина дія, монтаж епізодів і назва інценівки.

Необхідно звернути увагу на такі проблеми інценування літературного твору як вибір однієї з багатьох тем в одному творі, формування сценарного ходу, використання методу контрастного монтажу, деталізація ремарок.

Студенти під час розбору/аналізу літературного твору та авторського світогляду стикаються з тим, що автор у творі підіймає не одну тему, а декілька, буває, що більше 10-ти (наприклад, новели О. Генрі, розповіді Теффі, К. Паустовського та ін.). Головне завдання – віднайти теми, чітко їх сформулювати, виокремити головні та другорядні, а також навчитися застосовувати для інценівки лише ті, які будуть розкривати майбутній художній задум, тобто бути ключовою структурною одиницею надзавдання самої інценівки. Так, український режисер і сценарист В. Вовкун говорить, що «автор... не тільки покликаний розкрити тему через цілісний художній образ, а наділити його сучасністю, актуальністю, злободенністю, всеосяжністю кінцевої мети» [2, с. 199]. Погоджуючись з режисером, варто додати, що також існує дидактична спрямованість драматургічного твору, на що глядач повинен звернути увагу під час перегляду перебігу подій на сцені.

Наступним проблематичним моментом при створенні інценівки є формування сценарного ходу. Варто погодитись з українським мистецтвознавцем і сценаристом А. Житницьким, який говорить, що «сценарний хід – це художній образ твору, втілення його головної думки, матеріалізована ідея сценарію і, водночас, специфічний конструктивний засіб, за допомогою якого збирається, оброблюється, монтується в єдине ціле увесь драматургічний матеріал» [3, с. 60]. Так, у студентів при формуванні художнього образу повинно бути чітко налагоджене візуальне (слухове/речове/дійове) символічно-змістовне сприйняття. Іншими словами можна говорити про метафоричне та асоціативне мислення. В таких випадках

ефективним є проведення перед початком лекційних/практичних занять мислительних тренінгів, які допоможуть орієнтуватись у трансформації літературного матеріалу в драматургічний. Також варто звернути увагу на те, що більшість тренінгів повинно орієнтуватись не тільки на візуальне сприйняття, але й на написання ідей на аркуші, а потім виокремлення головних і вибудовування їх у логічній послідовності.

Окрім того, на увагу потребує розгляд методу контрастного монтажу, де сутність метода не зводиться лише до технології. За дослідженням драматурга Д. Аль, «сутність монтажу як художнього методу полягає у використанні головної властивості мислення людини – здібності асоціювати, зв'язувати між собою уявлення та факти, а також полягає у відкритті для читача (глядача) та у навіюванні того порядку речей, того взаємозв'язку явищ, які хоче вселити йому автор» [1, с. 154]. Так, у більшості випадків саме студенти обмежуються монтажем лише як технічним прийомом.

Дослідник І. Чистюхін, говорячи про драму та драматургію, особливе місце приділяє ремаркам як особливому авторському поясненню [4]. Так, ремарки є основним інструментом трансформації літературного матеріалу в драматургічний, які мають функції: вказування місця та часу дії; коментування та повідомлення додаткових умов; розкриття психологічного стану героя; симультанність. Під час практичних занять зі сценічної майстерності у студентів виникають певні візуально-сценічні прогалини, які не дають можливості бачити літературний матеріал у просторі сценічного майданчика. Тому в деяких випадках чітке формулювання єдиної наскрізної дії та конфлікту допомагає виявити чіткі позиції у творі щодо дії та контрдії.

Розробка епізодів однієї інсценівки групою студентів акцентує увагу на формулювання однієї тематики та поєднання її всіма видами ремарок. Багато випадків існує, коли курсова робота з інсценуванням літературного твору не виглядає як цілісна історія/подія, бо кожен епізод спрямований на розкриття своєї «епізодної» теми, а не головної.

Таким чином, проблема інсценування літературного твору існує, і потребує більш детального розгляду та шляхів її подолання. Дана робота розкриває лише певний її аспект, де головним питання постає візуально-сценічна практика трансформації, а також задіяння всеможливих мозкових штурмів/тренінгів.

Список використаних джерел:

1. Аль Д.Н. Основы драматургии : учеб. пособие. 5-е изд. // СПб, 2011. 280 с.
2. Вовкун В.В. Мистецтво режисури масових видовищ : підручник // Київ, 2015. 356 с.
3. Житницький А.З. Драматургія масових театралізованих заходів : навч. посіб. // Харків, 2007. 128 с.
4. Чистюхин И.Н. О драме и драматургии : учеб. для студ. гуман. вузов // Москва, 2002. 293 с.